

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра Фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки і управління

Віталій КАРПЕНКО

24 06 2023 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Управління фінансами підприємства

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Ларіонова Катерина Леонідівна
Профайл викладача	https://fbss.khmnu.edu.ua/gordyeyeva-tetyana-anatoliyivna/
E-mail викладача(ів)	larionovaK@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	0964209949
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=6217
Навчальний рік	2023-2024
Консультації	онлайн: п'ятниця 4 пара

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин							Форма семестрового контролю		
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Семінарські заняття	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	Д	1	1	5	150	51	34	-	17		99	-	-	-	+

Анотація дисципліни

Дисципліна «Управління фінансами підприємства» є однією із фахових дисциплін і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Пререквізити: вихідна; **кореквізити:** ризик-менеджмент у фінансовій сфері

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Поглиблення теоретичної і практичної підготовки фахівця, спрямованої на вирішення типових та складних завдань з управління фінансами підприємства.

Завдання дисципліни. Теоретична та практична підготовка студентів з питань сутності, мети та функцій управління фінансами підприємств, методологічних засад організації управління фінансовою діяльністю підприємства, його методичного інструментарію, управління формуванням та ефективним використанням активів та капіталу підприємств, основ управління інвестиціями, управління грошовими потоками підприємства, управління фінансовими ризиками підприємств, основ антикризового фінансового управління підприємства.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно пройшов навчання, повинен: **вміти** критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління бізнес-процесами з фінансового управління в сучасних умовах розвитку економіки; **вміти** швидко ідентифікувати проблеми в організації ефективного управління фінансами та **обґрунтовувати** методи їх вирішення; ефективно **обґрунтовувати** та управляти

проектами, генерувати підприємницькі ідеї (щодо випуску інноваційної продукції, альтернативних методів фінансування, тощо); **володіти навичками** прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських (фінансових) рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства; вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом); вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації, зокрема, підрозділів, відповідальних за фінансове управління.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Теоретичні основи управління фінансами підприємства		Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття	4	[1] с. 8-26; [2] с. 13-24; [3] с. 10-27, с. 38-55; [4] с. 10-24.
2	Система забезпечення управління фінансами підприємства	Теоретичні основи управління фінансами підприємства	Опрацювання теоретичного матеріалу Т1, підготовка до практичного заняття	4	[2] с. 23-26; [3] с. 27-38; [4] с. 24-98
3	Фінансова звітність як головне джерело управління фінансами підприємства.		Опрацювання лекційного матеріалу Т.2, підготовка до практичного заняття	4	[2] с. 28-39; [3] с. 330-359
4	Управління грошовими потоками на підприємстві	Система забезпечення управління фінансами підприємства. Фінансова звітність як головне джерело управління фінансами підприємства.	Опрацювання лекційного матеріалу Т.2, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, що не викладаються на лекції	6	[2] с. 42-47; [2] с. 186-192; [3] с. 83-103; [4] с. 557-622.
5	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках		Опрацювання лекційного матеріалу Т.3, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, що не викладаються на лекції. Підготовка до модульного тестового контролю з тем 1-3	8	[1] с. 26-32; [3] с. 103-120
6	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	Управління грошовими потоками на підприємстві. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	Опрацювання лекційного матеріалу Т.4, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, що не викладаються на лекції	4	[1] с. 26-32; [3] с. 103-120
7	Управління прибутком.		Опрацювання лекційного матеріалу Т.5, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, що не викладаються на лекції	6	[1] с. 61-74; [3] с. 120-151
8	Управління прибутком	Управління прибутком.	Опрацювання лекційного матеріалу Т.5, підготовка до практичного заняття. Виконання	6	[1] с. 61-74; [3] с. 120-151

			ІДЗ		
9	Управління капіталом підприємства		Опрацювання лекційного матеріалу Т.6, підготовка до практичного заняття	4	[1] с. 168-176; [3] с. 179-215; [4] с. 301-418
10	Управління капіталом підприємства	Управління капіталом підприємства	Опрацювання лекційного матеріалу Т.7, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, що не викладаються на лекції. Підготовка до модульного тестового контролю з тем 4-7	8	[1] с. 168-176; [3] с. 179-215; [4] с. 301-418
11	Управління активами		Опрацювання теоретичного матеріалу Т8, підготовка до практичного заняття	4	[1] с. 107-125; [2] с. 219-231; [3] с. 151-179; [4] с. 179-285.
12	Управління активами	Управління активами	Опрацювання лекційного матеріалу Т.8, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ	6	[1] с. 107-125; [2] с. 219-231; [3] с. 151-179; [4] с. 179-285.
13	Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства.		Опрацювання лекційного матеріалу Т.9, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, що не викладаються на лекції	6	[1] с. 128-141; [2] с. 166-180; [3] с. 215-250; [4] с. 442-547
14	Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства.	Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства.	Опрацювання лекційного матеріалу Т.10, підготовка до практичного заняття, опрацювання окремих розділів програми, що не викладаються на лекції	6	[1] с. 128-141; [2] с. 166-180; [3] с. 215-250; [4] с. 442-547
15	Управління фінансовими ризиками.		Опрацювання лекційного матеріалу Т.10, підготовка до практичного заняття	4	[1] с. 146-163; [3] с. 250-276; [4] с. 636-697
16	Антикризове управління фінансами підприємства.	Управління фінансовими ризиками. Антикризове управління фінансами підприємства.	Опрацювання лекційного матеріалу Т.11, підготовка до контрольної роботи. Підготовка до модульного тестового контролю з тем 8-11	8	[1] с. 1191-200; [3] с. 379-418; [4] с. 708-771
17	Антикризове управління фінансами підприємства.		Опрацювання лекційного матеріалу Т.11, підготовка до контрольної роботи. Захист ІДЗ.	11	[1] с. 1191-200; [3] с. 379-418; [4] с. 708-771

Примітка. * Лекції проводяться щотижня по дві години * Практичні заняття проводяться по чисельнику або знаменнику по дві години

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвітати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка –

«Положення про організацію освітньої діяльності»).

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом розв'язання задач та захисту індивідуального домашнього завдання. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати задачі; своєчасне виконання домашніх завдань з теми.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Контрольні заходи			Самостійна робота	Підсумковий контроль (іспит)
Усне опитування		Розв'язок задач		Модульний тестовий контроль			Індивідуальне домашнє завдання	Підсумковий контрольний захід
1	2	1	2	1 (Т. 1-3)	2 (Т. 4-7)	3 (Т. 8-11)	0,2	0.4
ВК: 0,3		0,3		0,2				

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання тестових завдань

Тестове завдання для кожного студента складається з 15 тестів, кожен з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 15.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту:

Сума балів за тестові завдання	1–5	6–8	9-12	13-15
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 15 хвилин. Передбачено проходження тестування студентом в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE. Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має право перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання
A	4,75-5,00	5	Зараховано Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок. Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками. Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками. Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
B	4,25-4,74	4	
C	3,75-4,24	4	
D	3,25-3,74	3	
E	3,00-3,24	3	
FX	2,00-2,99	2	Незараховано Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.
F	0,00-1,99	2	

Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Сутність та еволюція управління фінансами підприємства.

2. Основні принципи управління фінансами підприємства.
3. Функції управління фінансами підприємства.
4. Стратегія, тактика і політика управління фінансами підприємства
5. Організаційне забезпечення управління фінансами підприємства
6. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту
7. Кваліфікаційна характеристика фінансового менеджера
8. Загальна характеристика фінансової звітності та методичні основи її аналізу.
9. Аналіз фінансової звітності як основа для прийняття управлінських рішень
10. Взаємозв'язок форм фінансової звітності.
11. Грошові потоки як об'єкт управління. Сутність і класифікація грошових потоків
11. Основні цілі, принципи, методи та інструменти управління грошовими потоками
12. Основні етапи управління грошовими потоками
13. Чистий грошовий потік (Cash-flow).
14. Сутність і необхідність визначення вартості грошей у часі для здійснення фінансових розрахунків.
15. Визначення майбутньої вартості грошей.
16. Визначення теперішньої (поточної) вартості грошей.
17. Методика визначення вартості анuitетів.
18. Значення управління прибутком підприємства в управлінні фінансами підприємства.
19. Формування прибутку від операційної діяльності.
20. Управління операційним прибутком підприємства.
21. Особливості розподілу чистого прибутку.
22. Економічна сутність капіталу
23. Визначення вартості капіталу
24. Оптимізація структури капіталу
25. Політика формування власного капіталу підприємства.
26. Завдання, тактика та стратегія управління активами підприємства.
27. Управління оборотними активами підприємства
28. Завдання, тактика та стратегія управління активами підприємства
29. Управління оборотними активами підприємства
30. Особливості управління необоротними активами підприємства
31. Управління інтелектуальними активами
32. Джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства
33. Управління реальними інвестиціями.
34. Сутність, чинники і види ризиків підприємницької діяльності.
35. Особливості ухвалення рішень в умовах ризику.
36. Методи дослідження фінансових ризиків.
37. Способи та інструменти управління фінансовими ризиками.
38. Економічний зміст та причини виникнення фінансової кризи на підприємстві.
39. Прогнозування імовірності банкрутства.
40. Маржинальний прибуток – основна категорія операційного аналізу.
41. Прогнозування прибутку та виробничий леве́рідж.
42. Сутність та основні показники аналізу беззбитковості.
43. Сутність та особливості фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємства.
44. Сучасні методики оцінки ефективності управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.
45. Сутність та особливості управління внутрішніми джерелами фінансової санації підприємства.
46. Антикризове управління фінансами підприємства.
47. Економічна сутність санації підприємства та порядок її проведення.
48. Поняття та особливості управління зовнішніми джерелами фінансової санації підприємства.
49. Поняття фінансового оздоровлення підприємства.

Рекомендована література

Основна література

Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» [Електронний ресурс]. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. - 214 с. Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49844/1/FM_navchposib.pdf

Верланов Ю.Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-ге. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 336 с.

Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 440 с.

Управління фінансами підприємств : підручник / І.О. Бланк, Г.В. Ситник, В.С. Андрієць. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 792 с.

1. Ларіонова К.Л. Управління фінансовою санацією підприємства : навч. посібник / К.Л. Ларіонова, Т.В. Донченко. – Хмельницький : ХНУ, 2016. – 446 с.
2. Ларіонова К.Л. Теоретичні основи інноваційної реструктуризації підприємств / К.Л. Ларіонова, Т.В. Донченко // Вісник ХНУ, Економічні науки. – Хмельницький, 2021. – №2. – С.113-121.
3. Ларіонова К.Л. Механізм управління прибутком підприємства / К. Л. Ларіонова, Г. І. Капінос // Modeling the development of the economic systems. – Khmelnytskyi, 2022. – №1. – С. 120-128.
4. 21. Ларіонова К.Л. Теоретико-методичні засади реалізації концепції ошадливого виробництва в практиці діяльності промислових підприємств / Г. І. Капінос, К. Л. Ларіонова // Modeling the development of the economic systems. – Khmelnytskyi, 2022. – №2. – С. 173-181.
5. Управління фінансовою санацією підприємства : навч. посібник / Чернівецький нац. ун-т імені Ю. Федьковича ; укладачі: Н. О. Ковальчук, М. П. Федішин, А. В. Жаворонок, А. С. Абрамова; імені ЧНУ : 2020. – 224 с.
6. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.
7. Фінансовий менеджмент: навч. посібник [Електронний ресурс]. / Скаско О. І., Майор О. В., Тимчишин-Чемерис Ю. В., Нашкерська М. М., Виклюк М. М., Килин О. В., Атаманчук З. А., Свелеба Н. А. – Львів : Растр-7, 2018. – 416 с. Режим доступу: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/448/1/4.%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87.%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2018.pdf
8. Фінансовий менеджмент : підручник / Петро Бечко та ін. Київ: центр навчальної літератури, 2019. - 496 с.
9. Larionova K. Management of innovation restructuring of the enterprise : monograph / R. Kvasnitska, K. Larionova // Management of innovative development of economic entities. - Przeworsk (Poland): WSSG, 2018. – Vol.2. – P.92-101;
10. Larionova K. Theoretical and methodological principles of the process of the acceptance management solutions on enterprises : monograph / R. Kvasnitska, K. Larionova // Modern Management: Logistics, Economy, Education, Administration. - Opole (Poland): Academy of Management and Administration, 2018. – P.19-25;
11. Larionova K., Donchenko T., Kapinos H. Innovative restructuring of an enterprise: essence and features of management // Monograph. Concepts, strategies and mechanisms for managing economic systems in context of the modern world challenges. - Przeworsku WSSG, 2021.

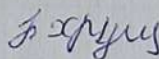
Розробник

Погоджено
Гарант ОП

Зав. кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового
ринку

к.е.н., доцент Катерина ЛАРІОНОВА

к.е.н., доцент Інна ДОЦЕНКО

д.е.н., професор Ніла ХРУЩ